

PELEMAN, Bert, letterkundige (Puurs 13 april 1915).

Hij volgde oude humaniora aan het Klein Seminarie van Hoogstraten en studeerde twee jaren

sociale en politieke wetenschappen te Leuven. In 1938 werd hij kunstredacteur bij De Courant en in 1939 medewerker van het Nationaal Instituut voor Radio-omroep (NIR), waarvoor hij tijdens de oorlogsjaren hoofdreferent was voor kunst en letteren en redacteur voor film en poëzie. Na de oorlog was hij actief op literair en algemeen cultureel terrein. Thans laat hij zich in met het Scheldetoerisme en is voorzitter van diverse cultureel-toeristische verenigingen.

Via de studentenbeweging, o.a. de studentenkring voor Klein-Brabant Leven is Streven, was Bert Peleman al vroeg actief in de V.B. en ontplooidde hij culturele activiteiten die daar nauw bij aansloten. Als student te Leuven was hij de stichter van het eerste studentencabaret en groeide bij hem sympathie voor Dinaso.

Zijn poëtisch oeuvre, waarvan de intrinsiek literaire waarde algemeen erkend werd, o.a. naar aanleiding van zijn trouwens bekroond debuut Variante voor Harp (1939), moet hier vermeld worden, omdat het weldra zou aansluiten bij zijn politieke bedrijvigheid. Hij publiceerde verzen in de tijdschriften Dietsche Warande en Belfort, Vormen en vooral in Volk (1935-'41), waarvan de redactie een met het volk verbonden letterkunde voorstond. In de lijn daarvan lagen vooral tijdens de oorlogsjaren een hele reeks massaspelen en Vlaamse strijdpoezie die een opmerkelijk succes hadden. Bijzonder populair waren b.v. zijn gedichten Kantiek (Dit is het volk der beide Brueghels) en Aan de Boeren uit den Westhoek.

Tijdens de oorlog was Peleman ook in de Dietsche Militie-Zwarte Brigade terechtgekomen, waarvoor hij propaganda- en vormingsleider werd. Van volksverbonden poëzie naar politieke propagandateksten was voor Peleman maar een kleine stap. Zo was hij ook de tekstschrijver van Het Lied van het Vlaamsch Legioen (van de Vlaamse Oostfrontstrijders).

Bij de repressie werd Bert Peleman ter dood veroordeeld, maar uiteindelijk werd hij begenadigd. Dat was o.m. te danken aan een verzoekschrift van een aantal Vlaamse letterkundigen en aan de indruk die zijn in de gevangenis te Sint-Gillis geschreven bundel Bij Zandloper en Zeis (1946) gemaakt had.

Na zijn vrijlating (1950) ging Peleman zich hoofdzakelijk wijden aan activiteiten i.v.m. toneel, folklore en toerisme. In 1955 stichtte hij de vereniging zonder winstoogmerk Mercatoria ter bevordering van het cultureel Scheldetoerisme, en twee jaar later het Scheldedomein Scaldiana. Hij nam meer van dergelijke initiatieven. Hij trad ook op als uitgever. Zo was hij de eerste directeur van het Mercatorfonds (1965-'66) en is hij artistiek directeur bij de uitgeverij Buschmann te Antwerpen, waarvoor hij de platenboekenreeks Flandria Illustrata leidt.

LITERATUUR : A. Demedts, *De Vlaamsche Poëzie sinds 1918*, I-II (1945); - D. Peeters, *Bert Peleman, dichter en boetseerder. Met een inleiding van Pol Heyns* (1955); - R. Roemans en H. van Assche, *Bibliografie van de Vlaamse*

*tijdschrift en, reeks 1, af. 5 (1962); - A. de Bruyne, De kwade
jaren, I (1971).* ERIK VANDEWALLE